

LATVIJAS VALSTS NEATKARĪBAS ATJAUNOŠANAS
30. GADADIENAI VELITĀ KONFERENCE

SAPNIS UN PIEPILDĪJUMS.
BRĪVĪBA UN NEATKARĪBA

PIRMĀ DIENA

2021. GADA 23. AUGUSTS,

LATVIJAS NACIONĀLĀS BIBLIOTĒKAS ZIEDOŅA ZĀLE

Ievērojot epidemioloģiskās drošības prasības, visiem konferences dalībniekiem tiks lūgts uzrādīt derīgu vakcinācijas vai pārslimošanas faktu apliecināšu digitālo Covid-19 sertifikātu un personu apliecināšu dokumentu.

- No 9.00** **Reģistrācija**
- 9.30** **Konferences atklāšanas uzrunas**
Video *Latvijas Neatkarības atjaunošanai - 30*
- Ināra Mūrniece, Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētāja*
Krišjānis Kariņš, Latvijas Republikas Ministru prezidents
Velta Čebotarenoka, 4. maija Deklarācijas kluba prezidente
Andris Vilks, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors
- 10.00** Augstākās padomes priekšsēdētāja **Anatolija Gorbunova** apsveikums
(lasa **Dainis Īvāns**, Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs)
- 10.05** Latvijas Valsts prezidenta **Egila Levita** uzruna (video)
- 10.20** Eiropas Savienības Tiesas tiesneses **Inetas Ziemeles** referāts “Ceļš līdz Neatkarības deklarācijai un konstitucionālajam likumam (*neatkarības atjaunošanai*) no starptautiskā skatpunkta”
- 10.40** **Paneldiskusija “Neatkarības sapnis un ceļi uz tā piepildījumu”**
- Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas **Sarmīte Ēlerte**, Valsts prezidenta padomniece kultūrpolitikas jautājumos

Diskusijas dalībnieki:

Una Bergmane, Helsinku Universitātes pētniece

Daina Bleiere, Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta pētniece

Mārtiņš Kaprāns, Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošais pētnieks

Gatis Krūmiņš, Vidzemes Augstskolas rektors un vadošais pētnieks

11.50 Pusdienas

12.50 Latvijas Tautas frontes pirmā priekšsēdētāja **Daiņa Īvāna** referāts “No tautas kustības uz parlamentu”

13.00 Augstākās padomes Latvijas Tautas frontes frakcijas priekšsēdētāja **Jāņa Dineviča** referāts “Latvijas Tautas frontes frakcijas transformācija Latvijas Republikas Augstākajā padomē kā pārejas parlamentā”

13.15 **Paneldiskusija “No deklarācijas līdz neatkarībai – Augstākā padome kā pārejas parlaments”**

Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas **Arvīds Dravnieks**, biedrības “Publisko tiesību institūts” direktors

Diskusijas dalībnieki:

Jānis Dinevičs, Augstākās padomes deputāts, Latvijas Tautas frontes frakcijas vadītājs (1990–1991)

Ivars Godmanis, Augstākās padomes deputāts, Ministru padomes priekšsēdētājs (1990–1993)

Dainis Īvāns, Augstākās padomes deputāts, Augstākās padomes priekšsēdētāja vietnieks (1990–1992)

Jānis Vaivads, Augstākās padomes deputāts, frakcijas “Satversme” priekšsēdētājs (1991–1993)

14.30 Kafijas pauze

15.00 **Paneldiskusija “No PSRS konstitūcijas atpakaļ uz Satversmi”**

Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas **Jānis Pleps**, Latvijas Universitātes docents, Valsts prezidenta padomnieks tiesību politikas jautājumos

Diskusijas dalībnieki:

Ilma Čepāne, Augstākās padomes deputāte, tiesību zinātņu doktore

Gunārs Kusiņš, Satversmes tiesas tiesnesis

Mārtiņš Papiņskis, Londonas Universitātes koledžas asociētais profesors

Edgars Pastars, zvērināts advokāts

16.20

Paneldiskusija “Vai šodien pieļaujam, ka varēja notikt citādi?”

Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas **Gatis Krūmiņš**, Vidzemes Augstskolas rektors un vadošais pētnieks

Diskusijas dalībnieki – par Latvijas neatkarības atjaunošanu balsojušo deputātu bērni:

Andris Felss, AS “Twino” finanšu kontrolieris

Laima Karlsonē, Erasmus Mundus stipendiāte izlūkošanas, drošības un stratēģijas starptautiskā maģistra studijās

Ēriks Kehris, SIA “K kubā” īpašnieks

Lauma Paeglkalna, Senāta Administratīvo lietu departamenta senatora p. i.

17.30

Konferences pirmās dienas noslēgums

Gatis Krūmiņš, Vidzemes Augstskolas rektors un vadošais pētnieks

OTRĀ DIENA
2021. GADA 24. AUGUSTS,

LATVIJAS VALSTISKUMA ATJAUNOŠANAS ĀRPOLITISKIE ASPEKTI
UN DIPLOMĀTISKĀ DIENESTA ATJAUNOŠANA

LATVIJAS REPUBLIKAS ĀRLIETU MINISTRIJA,
K. VALDEMĀRA IELA 3, RĪGA
(RISINĀS LATVIEŠU, ANĢĻU UN KRIEVU VALODĀ)

Ievērojot epidemioloģiskās drošības prasības, visiem konferences dalībniekiem tiks lūgts uzrādīt derīgu vakcinācijas vai pārslimošanas faktu apliecināšanu digitālo Covid-19 sertifikātu un personu apliecināšanu dokumentu.

No 9.30 Reģistrācija

10.00 Konferences ārpolitikai veltītās konferences dienas atklāšana

Edgars Rinkēvičs, Latvijas Republikas ārlietu ministrs

Georgs Andrejevs, 4. maija Deklarācijas kluba pārstāvis, bijušais Latvijas Republikas ārlietu ministrs

10.20 Paneldiskusija “Latvijas ceļš uz neatkarību ārvalstu partneru acīm”
(angļu valodā ar sinhrono tulkojumu)

Paneldiskusijā tiks aplūkota Latvijā un visā Baltijā 20. gadsimta 80. gadu beigās–90. gadu sākumā notikušo valstiskuma atjaunošanas procesu nozīme un vieta tālaika starptautiskajā situācijā. Diskusijas dalībnieki izvērtēs Latvijas notikumu atskaņas ārvalstīs, PSRS vadības centienus un izredzes ietekmēt starptautiskās sabiedrības attieksmi pret Baltijas valstu ceļu uz neatkarības atgūšanu, valstiskuma atjaunošanas perspektīvas dinamiku, kā arī izšķirošajos brīžos iespējamās situācijas attīstības scenārijus. Noslēgumā tiks izvērtēta Latvijas gūtā pieredze.

Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas *Daunis Auers*, Latvijas Universitātes asociētais profesors, Domnīcas Certus valdes priekšsēdētājs un ASV dibinātās Baltijas studiju veicināšanas asociācijas prezidents

Diskusijas dalībnieki:

Vītauts Landsbergis, Lietuvas Augstākās padomes priekšsēdētājs (1990–1992)

Staņislavs Šuškevičs, Baltkrievijas Augstākās padomes priekšsēdētājs (1991–1994)

Lehs Valensa, Polijas prezidents (1990–1995)

Jons Baldvins Hanibalsons, Islandes ārlietu ministrs (1988–1995)

- 11.35 **Kafijas pauze**
- 11.50 **Paneldiskusija “No *de facto* uz *de iure* – Latvijas valstiskuma atjaunošanas ārpolitiskie aspekti un diplomātiskā dienesta atjaunošana”**
Paneldiskusijā tiks aplūkoti Latvijas valstiskuma atjaunošanas gaitas starptautiskie aspekti, izraudzītā stratēģija, īstenotie pasākumi un uzstādīto mērķu sasniegšanai izmantotie instrumenti. Tāpat tiks izvērtēti ar Latvijas ārlietu dienesta atjaunošanu saistītie izaicinājumi un pirmie soļi, atgriežoties pilntiesīga starptautisko tiesību subjekta statusā.
- Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas **Sandra Kalniete**, Eiropas Parlamenta deputāte, bijusī Latvijas Tautas frontes valdes priekšsēdētāja vietniece un ārlietu ministre
- Diskusijas dalībnieki:*
- Māris Riekstiņš**, Latvijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Krievijas Federācijā, bijušais ārlietu ministrs
- Alberts Sarkanis**, bijušais Latvijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Lietuvas Republikā, Somijā, Kazahstānā, Polijā, pie Svētā Krēsla un Čehijas Republikā
- Edijs Bošs**, Rīgas Stradiņa Universitātes asociētais profesors, žurnālists
- 13.05 **Jāņa Petera**, pirmā atjaunotās Latvijas Republikas ārkārtējā un pilnvarotā vēstnieka Krievijas Federācijā, vēstījums konferences dalībniekiem
 (lasa **Velta Čebotarenoka**, 4. maija Deklarācijas kluba prezidente)
- 13.25 **Pusdienas un dokumentālās filmas “Atjaunotāji” demonstrēšana**
- 15.00 **Paneldiskusija “Jaunie globālie izaicinājumi un Latvija. Skats uz nākotni”**
*Esam nonākuši līdz Latvijas simtgades cikla noslēdzošajam punktam – 1921. gada 26. janvārī Latvija tika starptautiski atzīta *de iure*. Savukārt konstitucionālais likums “Par Latvijas Republikas valstisko statusu”, ko 1991. gada 21. augustā pieņēma Augstākā padome, deva politisku impulsu Latvijas neatkarības atjaunošanas starptautiskajai atzišanai. Diskusijas dalībnieki, ņemot vērā pēdējo 30 gadu laikā paveikto starptautiskās politikas laukā, apspriedīs jaunus izaicinājumus, ar kādiem Latvijai būs jāsaskaras kā Eiropas Savienības un NATO dalībvalstij, kas aizstāv likuma varu, cilvēktiesības un demokrātiskās vērtības.*
- Ar diskusijas dalībniekiem sarunājas **Gunda Reire**, Latvijas Republikas ārlietu ministra padomniece
- Diskusijas dalībnieki:*
- Vaira Viķe-Freiberga**, Latvijas Republikas prezidente (1999–2007)
- Krišjānis Kariņš**, Latvijas Republikas Ministru prezidents
- Dainis Īvāns**, Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs
- Natālija Knipše**, Latvijas jauniešu delegāte ANO
- 16.15 **Konferences noslēgums**
Velta Čebotarenoka, 4. maija Deklarācijas kluba prezidente

Konferenci organizē

*Latvijas Republikas Saeima, Latvijas Republikas Ārlietu ministrija, 4. maija Deklarācijas klubs,
Latvijas Nacionālā bibliotēka*

Konferenci atbalsta

*Valsts prezidenta kanceleja, Vidzemes Augstskola, valsts pētījumu programma "Vērtības darbībā",
Konrāda Adenauera fonds, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Tautas frontes muzeja nodaļa*